

Eesti Arst 1922; 8/9

Urmas Siigur – Eesti Arst

Septembris 1922 ilmunud Eesti Arsti kaksiknumbris (8/9) jätkub ülevaade esimesel Eesti arstide kongressil toimunud. Kolmanda septembri plenaaristungil („üldine koosolek“) esitati seitse „eeskavakõnet“ ja käsitletud teemade ring oli üpriski avar. Ettekandeid oli Eestist, Lätist ja Soomest ning ühe erandiga on need avaldatud kõik saksa keeles.

Avaettekanne „Soomlaste antropoloogilistest omadustest“ oli prof Yrjö Kajavalt Helsingist. Eesti Arstide Liidu esimehe dr Juhan Luiga teema oli „Psükopatoloogilised ilmed Prangli saarte elanikkudes“. See kõne lubatakse avaldada Eesti Arstis edaspidi. Dotsent J. Alksnis Riiast käsitles oma ettekandes perifeerse närvisüsteemi sõjavigastusi, dr Hedwig Buch-Halila Soomest bronhinäärmete tuberkuloosi. Aleksander Ucke oli teemaks võtnud „põletikuprobleemi lahendamise“ ning dr Jaan Miländer jagas oma kogemusi ja teadmisi „ektoopilise raskejalgsuse sümptomatoloogiast“ ning see ettekanne on avaldatud eesti keeles. Sessiooni lõpetas Tartu Ülikooli füsioloogia instituudi juhataja dr Alexander Lipschütz oma ettekandega munandi kompensatoorse hüpertroofia uutest eksperimentaalsetest uuringutest.

Kongressi viimane päev algas eksperimentaalse meditsiini sektioniga, kuhu mahtus kokku 7 ettekannet, ja ka siin oli teemadering avar. Nii oli ettekandeid fenoolsetest unerohutudest, mittemädasest entsefaliidist, glükogeenist südame erutusjuhtesüsteemis nälgimise ajal, „kroomaffiini ja feokroomi rakkudest“, „muudatustest vereliblede arvus kehalikkude harjutuste mõjul“ ja Obermeyer'i spiroheetide variatsioonidest. Eradotsent N. Popoffi ettekanne „Pärilik ülekantavus

inimestel“ on esitatud lühikeste, kuid lõovate teesidena. Nii näiteks teeb ta ettepaneku asutada pärilikkuse (geneetika) kateeder ning lisada haiguslugudesse peatükk pärilikkusest.

Kaksiknumbri teaduslik osa algab prof Ludvig Puusepa ülevaatega „Epilepsia ravitsemisest“. „Käesolevas töös tahan ma kirjeldada neid epilepsia ravitsemise metoode, mis minu poolt 20 aasta (1901–1920) jooksul tarvitatud said, ilma selle küsimuse literatuuri puudutamata. Niisamuti puudutan ma ka selle haiguse patogeneesi teooriasid ainult niipalju, kui nad käesoleva küsimusega ühenduses seisavad.“ Neid juhte on kahekümne aasta jooksul olnud palju, „kuid ainult 765 juhtumist, mis ka selle töö aluseks said, oli mul võimalik kauemat aega silmas pidada“. Prof Puusepa ülevaateartikkel jätkub Eesti Arsti 10. numbris.

Järgmine artikkel on dr J. Ohsoni „Silmahaiguste statistikast Eestis“, milles osutatakse olulistele vajakajäämistele nimetatud vallas. „Ometi on lootus, et neid puudusi saab suhteliselt hõlpsalt kõrvaldada, kasutades välismaiseid malle, et statistika saaks pakkuda häid ja usaldusväärseid arve ning seeläbi aidata kaasa meie noore vabariigi heaolule“, lõpetab autor.

Kroonikarubriik algab ülevaatega Eesti Vabariigi tervishoiunõukogu maikuu koosolekust. Lisaks rutiinsele eelmise korra protokollikinnitamisele ja aruannetele vahepealse aja ettevõtmistest oli päevakorras prof Aleksander Rammuli kokku seatud „Sanitaar topograafilised tööd Eestis ja nende tööde lähem kava“, mis arutati läbi ja võeti vastu. „Selle kava alusel korraldatakse siis uurimusi üksikutes

kodumaa linnades ja maakondades, algust tehes sellega juba eeloleval suvel.“ Teiseks teemaks oli „Apteegi asja korraldus“ kaheksa alapunktiga, sealhulgas farmakopöakomisjoni valimine ja „arstirohtude proovimisameti küsimus“. Viimase osas „tunnistas tervishoiu nõukogu tarvilikuks, et arstirohtude proovimisamet Eestis asutatakse ja see ainult võimalik on, kui Tartu ülikool, kellel selleks eriinstituudid ja kõige suurem kompetents olemas, seda tervishoidliselt, teadusliselt ja riikliselt tähtsat ülesannet oma päale võtab“.

Viljandi arstide seltsi tegevusest 1921. aastal saab teada, et seltsil oli 16 liiget. Kokku toimus 12 koosolekut, millel peeti kõnesid „üleüldse 17, nendest 15 teaduslikku“ ning millel „teaduslike kõnedega on esinenud üleüldse 6 seltsi liiget, nendest üks 7 korral, üks 3 korral, üks 2 korral ja kolm ühel korral“.

Arstiteaduskonna dekaani prof Konstantin Koniku sulest on korralik ülevaade „Tartu ülikooli arstiteaduskonna koosseis, õpekava ja eksamite korraldus“. Teaduskonnas oli 23 õppetooli ning kõikide kliinikute voodite arv kokku oli 600. Õpetasid 16 professorit ja 5 dotsenti. „Õpesüsteem on aine-süsteem ja eksamid on arstiteaduse üliõpilastele jaotatud eeleksamiteks (*examen philosophicum*) ja riigieksamiteks. Terve kursus kestab 10 poolaastat, 4 poolaastat philosophicum ja 6 poolaastat propädeütliste ja kliiniliste ainete jaoks“. Ära on toodud ka nii eel- ka kui riigieksamite ainete õppetöö mahud.

Eesti Arsti 1922. aasta augusti-septembri kaksiknumber on leitav Eesti Arsti kodulehelt <https://eesti-arst.ee>.